

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15Co/55/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8112239549
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 12. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Ilčinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8112239549.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Ilčinovej a sudcov JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. v právnej veci žalobcu POHOTOVOSŤ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, zast. Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Grösslingova 4, proti žalovanému Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti SR, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, IČO: 00166073, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 13C 396/2012-61 zo dňa 24.2.2014 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Náhradu trov odvolacieho konania žalovanému n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

Spoločnosť POHOTOVOSŤ, s.r.o. (ďalej aj „žalobkyňa“) poskytuje okrem iného aj úvery vrátane úverov spotrebiteľom. Úver poskytla aj H. M. (zmluva č. 705900024 zo dňa 21.10.2010), Q. L. a W. Q..

Rozsudkom Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného Slovenskou rozhodcovskou a.s. bolo H. M., Q. L. a W. Q. uložené zaplatiť žalobkyni plnenie zo zmluvy. V rozhodcovskom rozsudku nie je uvedená ani výška úveru, ani rozsah splnenia dlhu. Rozsudok tak ako je to spravidla aj v iných obdobných rozhodcovských veciach je len o plnení sumy, ktorú označila POHOTOVOSŤ, s.r.o.

Dňa 22.2.2011 žalobkyňa ako oprávnená podala u súdneho exekútora návrh na vykonanie exekúcie. Okresný súd Stará Ľubovňa („exekučný súd“) uznesením z 12.6.2012 č.k. 3Er 103/2011-51 žiadosť žalobkyne o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie z dôvodu neplatnej rozhodcovskej doložky zamietol. Exekučný súd vyhodnotil podmienky zmluvy vo vzťahu k žalobkyni značne kriticky (napr. 91,25%-né úroky, neprijateľnú rozhodcovskú doložku). Následným uznesením z 7.2.2013 č.k. 3Er 103/2011-70 exekučný súd exekúciu zastavil.

Prvostupňový súd žalobu zamietol. Neuznal tvrdenia o nesprávnom úradnom postupe. Poukázal na rozpor s dobrými mravmi pri právnom úkone, ktorým sa mala založiť právomoc rozhodcovského súdu. Exekučný súd bol oprávnený preskúmať exekučný titul a zastaviť exekúciu vedenú na základe takýchto okolností. Žalobkyni vytkol nekalé obchodné praktiky spojené s používaním neprimeraných úrokov, neprimeraných sankcií, neprijateľných dojednaní o rozhodcovskom konaní. Prvostupňový súd odmietol argumentáciu o vzniku škody na strane subjektu, ktorý sám koná v rozpore s dobrými mravmi.

Žalobkyňa v odvolaní trvala na tvrdení, že exekučný súd vytvoril stav právnej neistoty, konal s prietiahmi, nesústredene a nerešpektoval prebiehajúce konanie týkajúce sa porušenia práva na zákonného sudcu a nestranný súd. Navrhla zrušiť rozsudok a vrátiť vec prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Krajský súd v Prešove preskúmal rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania (§ 214 O.s.p.) a dospel k záveru, že rozsudok je vo výroku vecne správny.

Prvostupňový súd vychádzal zo skutkového stavu, ktorý má oporu vo vykonanom dokazovaní a vec správne právne posúdil. Odvolací súd si osvojuje odôvodnenie prvostupňového súdu a v súvislosti s odvolacími dôvodmi dopĺňa nasledovné:

Konanie 3Er/348/09 (značka súdneho exekútora: Ex 13036/2009) sa viedlo proti povinnému: D. L.. Žiadosť o vydanie poverenia bola doručená súdu dňa 28.12.2009. Uznesením zo dňa 9.3.2010 a 22.7.2010 bolo konanie zastavené.

Konanie 5Er/434/09 (značka súdneho exekútora: Ex 11927/2009) sa viedlo proti povinnému: J. Q.. Žiadosť o vydanie poverenia bola doručená súdu dňa 26.11.2009. Uznesením zo dňa 15.2. 2010 bolo konanie zastavené.

Súd prvého stupňa poukázal na to, že vo všetkých vyššie citovaných exekučných spisoch bol o niekoľko dní po podaní žiadosti žiadaný rozhodcovský spis od príslušného rozhodcovského súdu, ktorý exekučnému súdu spravidla až po niekoľkých mesiacoch zaslal príslušnú úverovú zmluvu.

Žalobkyňa za obdobných okolností podala tisíce návrhov na exekučné súdy. Spoločným znakom odmietavého prístupu exekučných súdov k návrhom žalobkyne bolo vyhodnotenie konania žalobkyne ako nemravné a založené spravidla na neprijateľných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, najmä na nečestnej rozhodcovskej doložke (porov. veci tunajšieho súdu 1CoE 28/2014, 3CoE 10/2014, 7CoE 105/2014, 8CoE 105/2014, 19CoE 15/2014).

Žalobkyňa viní štát za neúspešnú exekúciu a navrhuje priznať podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej aj len „Zákon“) náhradu škody a nemajetkovú ujmu. Podľa žalobkyne exekučný súd išiel nad rámec oprávnení exekučného súdu, konal napriek výzvam s prietiahmi, nedodrжал 15-dňovú lehotu na udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Žalobkyňa uplatňuje náhradu škody za náklady spojené so správou a vymáhaním pohľadávky a nemajetkovú ujmu za stratu dôvery v právo a nespravodlivé riešenie veci.

Zdá sa, že zásadný problém žalobkyňa vidí v opatrení exekučného súdu neudeliť poverenie na vykonanie exekúcie vedenej na základe rozhodcovského rozsudku. Odvolací súd preto na zdôraznenie správnosti postupu exekučného súdu, ktorý podľa žalobkyne mal spôsobiť škodu, dopĺňa, že Slovenská republika má vnútroštátne pravidlo, ktoré umožňuje exekučnému súdu netvať na materiálnej právoplatnosti rozhodcovského rozsudku (porov. uznesenie Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „SD“) práve vo veci žalobkyne POHOTOVOST'/Korčkovská C-76/10; tiež rozsudok C-40/08 Asturcom). Spomínané pravidlo umožňujúce preskúmať rozhodcovský rozsudok ako exekučný titul z hľadiska imperatívu dobrých mravov zákon stanovuje v § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, § 44 ods. 2 Exekučného poriadku.

Postup exekučného súdu, ktorý preskúmava spôsobilosť rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu, je v súlade s ustanoveniami § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, ako aj ustanovením § 45 ods. 1 a 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, ak sa vykladajú teleologicky vo vzájomnej súvislosti. Ustanovenie § 45 zákona č. 244/2002 Z. z. totiž celkom zreteľne umožňuje exekučnému súdu v určitej obmedzenej miere preskúmať rozhodcovský rozsudok, keďže len tak (jeho preskúmaním) môže exekučný súd dospieť k záverom, ktoré v zmysle citovaného ustanovenia umožňujú zastavenie výkonu takéhoto rozhodcovského rozsudku. Správnosť tohto postupu napokon potvrdzuje i judikatúra Najvyššieho súdu SR, na ktorú odvolací súd v záujme stručnosti len odkazuje (R 46 a 47/2012).

Exekučný súd jasne vysvetlil, že právny úkon zakladajúci rozhodcovské konanie odporoval morálke a princípom unijného práva a v demokratickej spoločnosti sa takéto exekúcie jednoducho povoliť nedajú.

Žalobkyňa uplatňuje náhradu škody a nemajetkovej ujmy aj v súvislosti s nedodržaním lehoty na udelenie poverenia a s tvrdenými prietiahmi. V prerokúvanej veci išlo o exekúcie na základe

rozhodcovských rozsudkov vydaných stálym rozhodcovským súdom voči spotrebiteľom, a to na základe rozhodcovskej doložky obsiahnutej v zmluve o úvere so spotrebiteľom. Vzhľadom na to, že takéto doložky sa môžu považovať za neprijateľné podmienky v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka a tiež vzhľadom na relatívne turbulentný vývoj judikatúry Súdneho dvora Európskej únie vo veciach ochrany spotrebiteľa v danom období (porov. rozsudky citované aj v iných zamietavých uzneseniach exekučného súdu príp. iných súdov), nemožno podľa názoru súdu uvedené veci považovať za právne úplne jednoduché, pretože až do daného času ešte netvoril prieskum rozhodcovských rozsudkov úplne obvyklú a bežnú súčasť agendy exekučných súdov pri rozhodovaní o žiadosti o povolenie exekúcie. To sa prejavovalo najmä požiadavkou na predkladanie spisov rozhodcovských súdov, ich preskúmaním a pod.

Správanie účastníkov síce k dĺžke konanie samo osebe neprispelo. Nemožno však nebrať zreteľ na osobitosti nielen predmetnej veci ale tisícov obdobných právnych vecí. Podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. má žalobkyňa aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak a ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučiniením vzhľadom na ujmu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy sa pritom prihliada na kritériá uvedené v § 17 ods. 3 cit. zákona, teda najmä a) osobu poškodeného, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov v súkromnom živote a v spoločenskom uplatnení. Z takto formulovaných kritérií je podľa názoru súdu zrejmé, že žalobkyňa ako právnickej osoby sa môže týkať nanajvýš kritérium uvedené v písmene b), pretože ostatné sa celkom zjavne môžu týkať len fyzickej osoby. Žalobkyňa nemá súkromný život ani spoločenské uplatnenie, ani „osobu“, doterajší život alebo prostredie, kde žije a pracuje.

Podľa súdu však práve okolnosti danej veci neumožňujú priznať žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobkyňa si totiž musela byť vedomá, že štát (okresný súd) nemôže mať kapacity na to, aby v krátkom čase spracoval tak obrovské množstvo žiadostí jedného subjektu. Z obsahu exekučných spisov je pritom zrejmé, že minimálne súdny exekútor musel byť na takýto nápad pripravený, čo sa prejavuje napríklad tým, že v zápisniciach, do ktorých bol spísaný návrh na vykonanie exekúcie, je jeho podpis pripojený len formou podpisovej pečiatky alebo naskenovaného faksimile, nie originálne. Je síce pravdou, že je povinnosťou štátu zabezpečiť, aby bola spravodlivosť poskytnutá včas, pričom personálne a materiálne problémy na jeho strane spravidla nie sú dôvodom, ktorý by ospravedlnil porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Podľa názoru súdu však uvedené zásady platia pre štandardné situácie, kedy účastník obracajúci sa na súd so svojou vecou nemá dôvod sa zaujímať o pripravenosť súdu na poskytnutie súdnej ochrany v jeho veci. No v prípade, ak sa jedna osoba v priebehu krátkeho času obráti na súdy s enormným množstvom nových návrhov, sa v rámci prevencie (§ 417 ods. 1 Občianskeho zákonníka) musí zaujímať o to, či a v akých podmienkach je súd jeho podania schopný vybaviť, a je povinný akceptovať, že vybavenie jeho vecí nemusí byť tak promptné, ako vybavovanie vecí iných navrhovateľov. Súd je totiž povinný zabezpečiť okrem iného rovnaký prístup k spravodlivosti pre všetkých a žalobkyňa nemohla očakávať, že súd promptne vybaví všetky jej veci na úkor všetkých ostatných. Žalobkyňa tak podľa názoru súdu nemohla rozumne (legitímne) očakávať vybavenie svojich žiadostí v 15 dňovej lehote ani v tých prípadoch, v ktorých mala nárok na vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. Za týchto okolností nemohla žalobkyňa z nedodržania tejto lehoty zažiť žiadnu „stratu dôvery v právo a v spravodlivé riešenie vecí“. Za ujmu nemožno považovať ani samo „vyvolanie rizík ohrozujúcich konečné vymoženie pohľadávky“, „vnútorné zásahy do spoločnosti“ (zrejme pocity „frustrácie členov riadiacich orgánov spoločnosti, ako aj u jej majiteľov“), keďže v tomto prípade ide o príliš hypotetické a navonok prakticky nedokázateľné následky. Samo „ovplyvňovanie podnikateľského plánovania a rozhodovania“ je podľa názoru súdu v prvom rade dôsledkom predošlého plánovania a rozhodnutia žalobkyne zahliť exekučné súdy tisícmi vecí v pomerne krátkom čase, v dôsledku čoho tu jednoznačne prichádza do úvahy spoluzavinenie žalobkyne ako poškodenej pri vzniknutom stave (§ 441 Občianskeho zákonníka).

To všetko podľa názoru súdu vylučuje, aby žalobkynina ujma musela byť kompenzovaná ešte aj náhradou v peniazoch.

I napriek tomu však podľa názoru tunajšieho súdu nemožno postup exekučného súdu považovať za poznačený zbytočnými prieťahmi. Súd pritom poukazuje na judikatúru Ústavného súdu SR, podľa ktorej sa dokonca ojedinelá nečinnosť v období niekoľko mesiacov nekvalifikuje ako zbytočné prieťahy v konaní (porov. napr. IV. ÚS 388/04, III. ÚS 68/09, III. ÚS 279/2013 a v nich citované rozhodnutia). V takýchto

konaniach je tak problematické kvalifikovať postup exekučného súdu ako priet'ahy „zbytočné“ v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.

Vzhľadom na to súd dospel k záveru, že v uvedených exekučných konaniach sa exekučný súd nedopustil nesprávneho úradného postupu v podobe „zbytočných priet'ahov v konaní“ v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., čím nie je daný prvý predpoklad zodpovednosti žalovanej za škodu, ktorá mala žalobkyni vzniknúť. Súd sa preto nemal dôvod zaoberať ani otázkami priznania náhrady nemajetkovej ujmy, ktorej sa žalobkyňa domáhala.

Odvolaťel namieta neprípustnú retroaktivitu v súvislosti s použitím ust. § 9 ods. 2 Zákona v znení zákona č. 412/2012 Z.z. (účinný od 1.1.2013). Zdá sa, že ide o právny lapsus, pretože prvostupňový súd uvedené ustanovenie neaplikoval retroaktívne.

Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok ako vecne správny (§ 219 O.s.p.).

V odvolacom konaní úspešnému žalovanému trovy nevznikli. Z tohto dôvodu sa ich náhrada nepriznala (§ 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.